

[Bilgrav-Nielsen.]

Det økonomiske spørgsmål rækker videre, nemlig til disse skolers medarbejdere. Man må være klar over, at dette at drive en kostskole, hvor der i 8, måske 10 måneder af året er samlet op imod 100 elever i 14-18 års alderen af begge køn, hvor der skal gives solid undervisning, og hvor der samtidig skal gøres et arbejde for at lære de unge at administrere fritiden på en god måde, kræver både forstanderens og lærernes årvågenhed så at sige fra morgen til aften. Der er for mig ingen tvivl om, at vi i udvalget må se på lønforholdene for efterskolens forstandere og lærere. Man kan ikke forvente, at kvalificeret arbejdskraft i fremtiden vil føle sig særlig tiltrukket af efterskolerne, hvis ansættelse her byder på dårligere aflønning for mere arbejde.

Men ellers er det mest skelsættende i dette lovforslag jo, at der åbnes adgang til for de skoler, der måtte ønske det, at lade afholde statskontrollerede prøver svarende til 9. klasse prøven. Dette spørgsmål er nok det mest diskuterende blandt efterskolefolk, og jeg skal ikke her fortsætte diskussionen, den har nu løbet i en årrække, og resultatet er det foreliggende lovforslag. Jeg vil dog gerne anføre, at jeg ikke altid har været så sikker på, at det ville være rigtigt med disse prøver, men jeg erkender, at skal man kunne tale om fuld frihed for disse skoler, må det også omfatte frihed til, om ønskeligt, at lade afholde prøver.

Det er endvidere ganske forståeligt, at der blandt efterskolefolk er et udbredt ønske om at kunne tilbyde eleverne forskellige erhvervmæssige grunduddannelser på lige fod med de kommunale skoler. Mange efterskoler har allerede i dag en undervisning af den art, og jeg forstår godt den utilfredshed, der er med, at efterskolerne i dag ikke kan afslutte denne undervisning på en sådan måde, at den anerkendes. Hvad arten og omfanget af prøverne angår, er det en ting, der meget nøje må ses på i udvalget. Det er efter min opfattelse overordentlig vigtigt, hvordan disse prøver udformes. Det er vigtigt, at de får et niveau, der svarer til folkeskolens prøver.

Hvad angår lovforslagets økonomiske konsekvenser, har jeg med stor tilfredshed konstateret, at undervisningsministeren er

klar over, at lovforslagets gennemførelse vil betyde, at øgede midler må tilgå efterskolerne; ellers kan det simpelt hen ikke lade sig gøre at udnytte de muligheder, den ellers så rummelige lov byder på. Foruden yderligere udgifter til prøveafholdelse i erhvervmæssige grunduddannelser, tilsyn, konsulentvirksomhed og specialundervisning bliver behovet for bygningsmæssige investeringer ligeledes langt større end nu.

Det er derefter mit håb, at denne ret skelsættende ændring i de frie ungdoms- og efterskoler forhold vil betyde, ikke en ændret målsætning, men en øget tilgang til disse skoler, og at skolerne vil forstå det ansvar, der herved lægges på dem: at de vil formå at holde højskole for 14—18-årige, selv om prøveforberedende undervisning finder sted. Endvidere håber jeg, at ministeren også under de ændrede forhold for disse skoler vil indrømme dem deres dispositionsfrihed som hidtil. Denne frihed er nødvendig. Den giver efterskolernes ledere og medarbejdere det ansvar, som er en vigtig forudsætning for, at arbejdet og samværet med disse unge kan give et positivt resultat.

**Diderichsen:** Liberalt centrum anser dette lovforslag om efterskoler for at være helt i sin orden. Vi tillægger de frie efterskoler en meget vigtig funktion i hele vort skolesystem, og vi anser det for en særlig lykkelig udvikling, at eleverne på efterskolerne i stadig højere grad rekrutteres også fra byungdommen, idet byungdommen derved får en mulighed for at skifte skolemiljø, og de mange tilfælde af skoletræthed, som forekommer, kan måske overvindes ved, at man ligesom kommer over i en helt anden atmosfære og derved får del i en helt anden undervisningsform.

Nu er det klart, at for at kunne spille denne vigtige rolle i vort uddannelsessystem må efterskolerne være konkurrencedygtige, og derfor må der åbnes muligheder for, at eleven også kan bruge en sådan uddannelse til at fremme sin konkurrencedygtighed i erhvervslivet. Det må derfor være rigtigt, at der både gives adgang til frivillige, statskontrollerede prøver som foreslået i forslaget, og at der kan tilbydes en vis grund-erhvervsuddannelse. Men jeg vil gerne ligesom andre ordførere understrege, at det